

HỎI ĐÁP VỀ CÚM H1N1

Các trường hợp bị nhiễm cúm, bệnh vừa gây tử vong cho người tại Mexico và Hoa Kỳ, đã được xác nhận trên thế giới. Giới khoa học đang cố gắng sản xuất vắc xin ngừa cúm, và người ta đang lo là cúm này có thể gây ra đại dịch gây tử vong cho hàng triệu người trên thế giới.

Cúm heo là gì?

Cúm heo là một bệnh về hô hấp, gây ra bởi một virus cúm loại A thường nhiễm lên heo.

Có nhiều biến thể virus, và sự nhiễm bệnh đang biến đổi nhanh chóng.

Cho đến gần đây thì virus này không nhiễm lên người, nhưng hiện nay thì đã truyền được sang người và từ người này sang người khác - có lẽ qua đường ho và hắt xì hơi.

Có gì mới về loại cúm heo này?

Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) đã xác nhận có ít nhất vài trường hợp người bệnh mang các biến thể virus A H1N1 trước đây chưa bao giờ được biết tới.

H1N1 là chủng virus tương tự như chủng thường gây bệnh hàng năm cho người.

Nhưng biến thể mới nhất của H1N1 là khác biệt: nó chứa vật liệu di truyền thường thấy trên các chủng virus nhiễm lên cả người, chim và heo.

Virus cúm có khả năng hoán chuyển vật liệu di truyền với nhau, và rất có thể là chủng virus H1N1 mới này được sinh ra từ việc trộn lẫn nhiều loại virus cúm khác nhau (thường là nhiễm lên nhiều loài khác nhau) trong một ký chủ động vật.

Heo là một ký chủ nguy hiểm vì các virus cúm khác nhau có thể trộn lẫn và sản lọc ra loại mới.

Cúm mới này nguy hiểm bao nhiêu?

Triệu chứng của cúm heo trên người là giống với triệu chứng của cúm thông thường.

Các triệu chứng này bao gồm: sốt, ho, viêm họng, đau nhức mình mẩy, lạnh và mỏi mệt.

Nên nhớ là cúm thông thường cũng đã là mối nguy cho sức khỏe: mỗi năm cúm gây tử vong cho 250.000 đến 500.000 trên thế giới.

Cho đến nay thì hầu hết các trường hợp cúm heo trên thế giới thường có triệu chứng nhẹ, mặc dù bệnh nhân bị tiêu chảy nhiều hơn cúm thông thường.

Nhưng đã có nhiều ca tử vong ở Mexico, và một trường hợp ở Hoa Kỳ (em bé bị tử vong là người gốc Mexico).

Nên lo lắng bao nhiêu?

Khi một chủng virus cúm mới xuất hiện và có khả năng truyền từ người sang người, nó sẽ được nghiên cứu kỹ vì nó có khả năng gây ra dịch trên thế giới, hoặc đại dịch cúm.

WHO đã khuyến cáo là cúm heo có thể gây đại dịch cúm toàn cầu, và nhấn mạnh rằng đây là trường hợp nguy hiểm.

Tuy nhiên, giới chuyên gia cho biết là vẫn còn quá sớm để đánh giá chính xác tình hình hiện nay.

Hiện tại, họ nói rằng thế giới đang đứng trước nguy cơ đại dịch cúm lớn hơn bao giờ hết kể từ năm 1968 - và đã nâng cấp mức độ cảnh báo từ 4 lên 5 trong tổng số thang điểm là 6.

Điều này có nghĩa là tất cả các chính phủ phải hành động các chương trình khẩn cấp chống cúm.

Không ai biết mối nguy hại của một đại dịch cúm là thế nào, nhưng giới chuyên gia cho biết nó có thể gây tử vong cho hàng triệu người trên khắp thế giới. Trại đại dịch cúm Tây Ban Nha năm 1918 cũng do chủng cúm H1N1, và đã giết hàng triệu người.

Tuy nhiên, hy vọng là hiện nay con người thường bị nhiễm cúm H1N1 loại bình thường nhiều hơn trước, và cơ thể chúng ta có thể có khả năng chống chịu tốt hơn với cúm đại dịch.

Tuy nhiên, vì cúm heo hiện nay chủ yếu gây tử vong cho thanh niên trẻ, virus này mang đặc điểm khác lạ so với bình thường vì cúm thông thường chủ yếu nhiễm lên người già.

Mexico có gì khác không?

Số tử vong ở Mexico, nơi mà bây giờ virus đang có triệu chứng rất nặng, cho thấy rằng có thể có một số nhân tố khác lạ đang hiện diện tại nơi đây.

Một số chuyên gia cho rằng có thể có các virus khác đang hiện diện ở Mexico nên làm cho triệu chứng nặng hơn.

Điều này có thể sẽ không xảy ra với thế giới.

Hoặc là người Mexico có thể không đi điều trị sớm như người ở các nước khác.

Cũng có thể là loại virus ở Mexico là loại khá khác biệt so với các nơi khác, điều này chỉ có thể được khẳng định bằng các kiểm tra trong phòng thí nghiệm.

Các cơ quan chức năng Mexico đã công bố giảm số tử vong chính thức do virus cúm này, và ra lệnh cho các thí nghiệm phải làm kỹ hơn.

Virus này có thể được cô lập không?

Virus này đã bắt đầu lan ra khắp thế giới, và hầu hết các chuyên gia cho rằng trong kỷ nguyên giao thông bằng hàng không, cực kỳ khó để cô lập virus.

WHO nói rằng việc hạn chế số chuyến bay sẽ không có nhiều tác dụng. Tổ chức này còn cho biết kiểm dịch hành khách cũng không có tác dụng nhiều vì triệu chứng có thể không xuất hiện ở rất nhiều người đã bị nhiễm.

Bệnh này có thể được trị khỏi không?

Các cơ quan chức năng Hoa Kỳ cho biết 2 loại thuốc thông thường để trị cúm là Tamiflu and Relenza cũng có tác dụng khi trị cho các bệnh nhân đã bị

nhiễm H1N1. Tuy nhiên, các thuốc này phải được dùng sớm sau khi bị nhiễm virus thì mới có tác dụng.

Sử dụng các thuốc này cũng làm cho người bệnh giảm khả năng truyền virus sang cho người lành.

Chính phủ Anh cũng đã có kho trữ Tamiflu để phòng khi có đại dịch cúm.

Tuy nhiên, người ta cũng lo là nếu có quá nhiều người sử dụng thuốc chống virus chỉ vì lo lắng thì nguy cơ virus sẽ phát triển tính kháng thuốc sẽ tăng lên, và làm giảm hiệu lực của thuốc.

Vắc xin ngừa cúm thì thế nào?

Vẫn chưa rõ các vắc xin hiện nay có tác dụng ngừa được chủng cúm mới hay không, vì chủng này khác về di truyền so với các chủng cũ.

Một vắc xin mới được đặt hàng đang được nghiên cứu bởi Anh và Hoa Kỳ, nhưng phải mất vài tháng để nó trở nên hoàn chỉnh và sản xuất đủ để cung cấp với số lượng khổng lồ.

Đã có 1 vắc xin được dùng để ngừa người ta khỏi bị một loại cúm heo tại Hoa Kỳ vào năm 1976.

Tuy nhiên, nó gây nên nhiều phản ứng phụ nguy hiểm, bao gồm 500 ca bị hội chứng Guillain-Barré. Có nhiều người chết do vắc xin này hơn là chết do dịch cúm.

Tôi nên làm gì để được an toàn?

Tất cả ai bị triệu chứng cúm mà đã từng tiếp xúc với virus cúm heo - ví dụ như những người sống hoặc du lịch tới các vùng nhiễm tại Mexico - đều nên đi khám.

Tuy nhiên, bệnh nhân không nên đi đến phòng mạch khám bệnh vì có thể truyền bệnh cho người khác. Thay vào đấy, họ nên ở nhà và điện thoại cho cơ quan y tế để được lời khuyên.

Các quốc gia trên thế giới đang dùng nhiều biện pháp, và thường là quản lý cùng với khuyến cáo về việc du lịch đến Mexico.

Tại Anh, Bộ Nội Vụ khuyến cáo không nên đi đến Mexico trừ khi thật cần thiết.

Tôi nên làm gì để chống bị nhiễm virus?

Tránh tiếp xúc với người không được khỏe, người sốt và ho.

Các biện pháp thông thường như vệ sinh cá nhân tốt có thể làm giảm sự lây lan của tất cả các virus, bao gồm virus cúm heo trên người. Các biện pháp này bao gồm che mũi và miệng khi ho hoặc hắt xì hơi, dùng khăn giấy để khạc nhổ và vứt bỏ đúng cách.

Cũng cần phải rửa tay thường xuyên với xà phòng và nước để làm giảm sự lây lan virus từ tay lên mặt hoặc sang cho người khác, và lau chùi các bề mặt tiếp xúc như nắm cửa, mặt bàn, bằng các sản phẩm tẩy rửa thông thường.

Nếu đang chăm sóc cho người có triệu chứng như cúm, nên đeo mặt nạ che mũi và miệng để làm giảm sự lây nhiễm. Nước Anh đang tăng dự phòng mặt nạ cho những nhân viên y tế vì lý do này.

Ở Mexico, mặt nạ đã được phát ra cho người dân, nhưng giới chuyên gia không tin tưởng lắm về khả năng phòng ngừa của biện pháp này.

Đại dịch sẽ mất một khoảng thời gian mới hoành hành, có đúng không?

Có thể. Virus cúm thường gây hại mạnh trong nhiệt độ mát mẻ/lạnh, và ít gây hại hơn khi thời tiết ấm.

Các ca đầu tiên xảy ra vào ngay lúc mùa cúm mùa đông kết thúc ở phía Bắc Bán Cầu, vì vậy có thể là số ca nhiễm sẽ chỉ bắt đầu tăng khi thời tiết lạnh hơn vào mùa thu sắp tới.

Tuy nhiên, Nam Bán Cầu đang đi vào mùa đông, và có thể là virus sẽ hoành hành tại đây trước.

Ăn thịt heo có an toàn không?

An toàn. Không có bằng chứng nào về việc cúm heo lại lây lan qua thịt từ heo bệnh.

Tuy nhiên, cần phải nấu thịt kỹ. Nhiệt độ 70°C là đủ để giết virus.

Giới chuyên gia nhấn mạnh là hiện nay đây là bệnh truyền từ người sang người.

Tổ chức Sức khỏe Động vật Thế giới thông báo rằng việc tiêu huỷ heo, như Ai Cập đang đề nghị, không phải là cách đúng để phòng chống virus cúm heo lây lan.

Tổ chức này cũng nói rằng không có bằng chứng nào về việc nhiễm bệnh trên heo, và cả người bị nhiễm trực tiếp từ heo.

Vậy cúm gà thì sao?

Chủng virus cúm gà làm nhiều người chết ở Đông Nam Á trong vài năm qua là một chủng khác với chủng cúm heo hiện nay.

Chủng cúm heo là một dòng mới của chủng H1N1, trong khi cúm gà là H5N1.

Tuy nhiên, virus cúm gà này lây nhiễm mạnh lên chim.

Tất cả những người bị nhiễm virus cúm gà đều tiếp xúc trực tiếp với chim/gia cầm, và rất hiếm trường hợp lây từ người sang người. Chưa có báo cáo nào về việc H5N1 đã có khả năng truyền dễ dàng từ người sang người.

Tôi kiếm thêm lời khuyên ở đâu?

Thông tin và lời khuyên về cúm heo có thể được tìm thấy trên các trang web của các tổ chức y tế trên khắp thế giới. WHO cũng có đưa thông tin quan trọng về virus này.

Bạn cũng có thể theo dõi sự lan truyền của cúm heo bằng cách theo dõi các nguồn không chính thức khác. Google đang lập bản đồ từ khóa tìm kiếm để xác định cúm trên các bang của Hoa Kỳ và của Mexico.